

İbtidai sinif müəllimliyi ixtisası üzrə ayrı-ayrı fənlər üzrə təlim nəticələri

Təhsil Programının təlim nəticələri (PTN)
1. Fənlərin məzmununu mənimsəmək, əsas anlayışları, strukturları, əlaqə və dəyərləri başa düşmək, təbiət və cəmiyyətdəki hadisələrlə əlaqələndirmək, fənnin inkişaf perspektivləri müəyyənləşdirmək, natiqlik, akademik və işgüzar yazı bacarıqlarına;
2. Fənlərin metodiki əsaslarına yiyələnmək, fənlərarası və fəndaxili əlaqə yaratmaq, onların tədrisi üçün müvafiq metod və vasitələrdən istifadə etmək, təlim məqsədinə uyğun olaraq təlim strategiyaları və resursları seçmək və tətbiq etmək bacarığına;
3. Fənlərin nəzəri və metodiki xüsusiyyətlərinə, təhsilalanların idrak maraqlarına müvafiq müxtəlif təlim yanaşmalarından istifadə etmək, qabaqcıl təcrübəni və yenilikləri öyrənmək, tətbiq etmək bacarığına;
4. İnküziv təhsil yanaşmalarını, təhsilalanların öyrənmə xüsusiyyətlərini və ehtiyaclarını nəzərə almaqla təlim-tədris prosesini planlaşdırmaq, mövzuların ardıcılığını müəyyənləşdirmək, hər bir dərsin planını hazırlamaq bacarığına;
5. Təhsilalanları təlim və inkişafa stimullaşdırmaq, hər bir şagird ilə sıx əməkdaşlıq etmək, sağlam, demokratik və humanist təlim mühiti formalaşdırmaq, təhsilalanlarda özünütərbiyə, cavabdehlik və məsuliyyət hissi aşılamaq bacarığına;
6. Şagird nailiyyətlərinin monitorinqini və qiymətləndirilməsini həyata keçirmək üçün müvafiq indikatorları müəyyən etmək, uyğun qiymətləndirmə vasitələri hazırlamaq, tətbiq etmək, nəticələri təhlil etmək, tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi məqsədi ilə təlim fəaliyyətində müvafiq dəyişikliklər etmək bacarığına.

Fənlər üzrə təlim nəticələri (FTN)
Azərbaycan tarixi (FTN)
FTN1. Azərbaycanın dövlətçilik ənənələrinə sədaqət hissi formalaşdıraraq, dövlətçilik ənənələrinin keçmişi və bu günü haqqında zəruri biliyi, faktları cəmiyyətin müasir vəziyyətinə uyğun təsvir edir.
FTN2. Azərbaycanın dövlətçilik ənənələrinin tarixi, yaranması, formalaşması və inkişafı dinamikasını dövrün xüsusiyyətləri baxımından izah edərək, onlar arasında səbəb və nəticə əlaqələrini izah edir.
FTN3. Müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasına təsir edən siyasi, ideoloji, iqtisadi və mədəni amillərin rolunu, fəal vətəndaşlıq mövqeyi baxımından nümayiş etdirir.
FTN4. Azərbaycan tarixi fənnindən əldə etdiyi bilikləri təcrübədə istifadə etmək üçün elmi – pedaqoji və metodiki təhlillər apararaq, aldığı nəticələri yaradıcılıqla təcrübədə tətbiq edir;
FTN5. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətçiliyinin yeri və rolunu sistemli təhlil edərək, fərziyyə və mülahizələr irəli sürür;
FTN6. Təlim strategiyalarından, qiymətləndirmə mexanizmlərindən, müasir təlim texnologiyalarından istifadə edilməsi bacarıqlarını yeni pedaqoji təfəkkürə, öyrənmə və tədris etmə vərdişlərinə uyğun tətbiq edir
Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya (FTN)
FTN 1. Azərbaycan dilində şifahi və yazılı ədəbi dil normalarına (tələffüz qaydaları, sözdən istifadə, qrammatika, üslubiyyət), həmçinin ünsiyyətin müxtəlif situasiyalarında, nitqin məqsəd və məzmununa uyğun şəkildə ünsiyyət prosesini təsvir edir;
FTN 2. Müvafiq kommunikativ vəziyyətlərdə düzgün danışmaq və yazmaq üçün söz və ifadələrin üslub ənənələrini fərqləndirir;
FTN 3. Dil normalarına (fonetik, leksik, qrammatik), etik və kommunikativ normalara riayət edərək ünsiyyətin ritorik qanunlarını əməli surətdə tətbiq edir;
FTN 4. Sosial şəbəkələrdən istifadə qaydalarını, gündəlik işgüzar şəraitdə nitq etiketlərini fərləndirir;
FTN 5. Həmkarları ilə psixoloji əlaqə yaratmaqla, ünsiyyət prosesində qarşı tərəfin davranışını tənzimləməyə imkan verən kommunikativ mədəniyyət nümayiş etdirir;

FTN 6. Akademik kommunikasiyada nəzakətlik, ədəblilik, mərifətlik, təvazökarlıq, xeyirxahlıq kimi mənəvi tələblərə riayət etməyi, öz hisslərini ifadə etməyi və başqalarının emosional təsirlərini qəbul etməyi dəyərləndirir.

Xarici dilində işgüzar və akademik kommunikasiya (FTN)

FTN 1. Cəmiyyətin müxtəlif sahələrin (məsələn, şəxsi və ailə məlumatları, alış-veriş, yerli coğrafiya, məşğulluq və s.) aid cümlələri və tez-tez istifadə olunan ifadələri təsvir edir;

FTN 2. Gündəlik işlərdə və məişətdə işlədilən, sadə ünsiyyəti təmin edən təməl cümlələrlə ünsiyyət prosesini təşkil edir;

FTN 3. Danışığı zamanı müxtəlif mövzularda xarici dildə səmərəli ünsiyyət qurmaq üçün məlumatlardan istifadə edir;

FTN 4. Gündəlik və peşə həyatlarında qarşılaşa biləcəkləri fərqli kontekstlərdə şifahi şəkildə ünsiyyət qurur;

FTN 5. İşgüzar və akademik yazının xüsusiyyətlərini bilərək, fərqli kontekstlərdə olan mətnləri sintez edir;

FTN 6. Akademik və işgüzar nitqin məzmununu və quruluşunu dərk edərək, xarici dildə ünsiyyət əlaqələrini inkişaf etdirərək təhlil aparır;

Fəlsəfə (FTN)

FTN 1. Cəmiyyətin problemlərini, dünyagörüşünü, tarixi mövqeyini, mənəvi-idrakı dəyərlərini təsvir edir;

FTN 2. Qədim və Antik cəmiyyətdə fəlsəfi düşüncənin formalaşmasını və səciyyəvi xüsusiyyətlərini şərh edir;

FTN 3. Bütün dövrlər üzrə ictimai-iqtisadi münasibətlərdə təhkimçiliyin, siyasi-hüququ və mənəvi həyatda dini ideologiyanın hökmranlığını və fəlsəfəyə, elmə, incəsənətə, əxlaqa təsirini izah edir;

FTN 4. Yeni dövr və klassik alman fəlsəfəsində yeni dövr anlayışının meydana gəlməsi səbəblərini təhlil edir;

FTN 5. Fəlsəfənin maddi-iqtisadi, sosial-siyasi və mənəvi-mədəni həyatda əsaslı dəyişikliklərinin xüsusiyyətlərini tarixi cərəyanların mahiyyətini müqayisə edir;

FTN 6. Azərbaycan fəlsəfəsinin bütün dövrlərini: qədim dövrü, orta əsrləri və yeni dövrü müqayisə edir.

Sosiologiya (FTN)

FTN 1 Sosiologiya elmi, onun obyektini, predmetini barədə ətraflı təsvir edir;

FTN 2 Həm nəzəri, həm empirik, həm də tətbiqi sosiologiya barəsində əldə edilmiş biliklər sosial işçiyə öz fəaliyyətini daha məzmunlu şəkildə izah edir;

FTN 3 Sosiologiya elminin metodlarından sosial həyatda istifadə edir;

FTN 4 Sosioloji araşdırmalarda seçmə metodlarından istifadə edirlər;

FTN 5 Sosiologiya elmində geniş yayılmış müşahidə, sənədlərin təhlili, fokus qrup, anket sorğusu, müsahibə, ekspert sorğusundan praktik həyatda tətbiq edir;

FTN 6 Sosioloji araşdırmalarda riyaziyyat elminin metodların istifadə edərək təhlillər aparır;

Məntiq (FTN)

FTN 1 Mücərrəd tənqidi anlayış, hökm və əqlinətəcə kimi əsas formalarının məntiqi səciyyəsinə təsvir edir;

FTN 2 Arqumentasiya prosesində formal məntiqin əsas prinsiplərindən düzgün, əsaslandırılmış və yaradıcı tətbiqini, düzgün nəticə çıxarmağını və ümumiləşdirmələr aparmağı izah edir;

FTN 3 Yazılı və şifahi arqumentləşdirilmiş mühakimələrdə formal-məntiqi qanunların əsas tələblərinə riayət etməyi, sual və cavab məntiqində arqumentasiya mədəniyyətini nümayiş edir;

FTN 4 Deduktiv əqlinətəcələr vasitəsilə arqumentləşdirilmiş mühakimələrdə mümkün situativ variantları modelləşdirən məsələləri həll etməyi və onlara uyğun çalışmalar yerinə yetirə bilər;

FTN 5 Peşə və gündəlik həyatda hər hansı məsələ haqqında öz nöqteyi-nəzərini arqumentləşdirilmiş qaydada müdafiə edərək, induktiv əqlinətəcələrdən istifadə etməklə məntiqi əsaslandırılmış nəticələr çıxarır.

FTN 6 Anoloji yolla əqli nəticə çıxarmağın ən müxtəlif üsullarına yiyələnməklə dünya və ölkəmizdə baş verən mürəkkəb sosial inkişaf proseslərini məntiqi düzgün əsaslandırır.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası və hüququn əsasları (FTN)

FTN 1 Cəmiyyətin mövqeyini, hüquq və azadlıqlarını mədəni dəyərlərini təsvir edir;

FTN 2 Cəmiyyətdə dövlət və hüquq sosial düşüncənin formalaşmasında və inkişafında xüsusiyyətlərini normalar vasitəsilə izah edir;

FTN 3 Konstitusiyanın inkişaf tarixi, onun ictimai-iqtisadi münasibətlərdə rolunu dövlət və ictimai həyatda baş verən qarşılıqlı münasibətləri şərh edir;

FTN 4 Müasir dövrdə yeni quruluşun anlayışını sosial, hüquqi, iqtisadi və s. münasibətləri dövlət, cəmiyyət və mülkiyyət münasibətlərini müqayisə edir;
FTN 5 Sosial, siyasi, hüquqi və iqtisadi inkişafın zəruriliyini və səbəblərini əsaslı ifadə edir;
FTN6. Xalq hakimiyyətini dövlət hakimiyyətinin çoxşaxəliliyini, insan və vətəndaşların hüquq bərabərliyini, vəzifələrini, dövlətin idarə edilməsi prinsiplərini təhlil edir.
Etika və estetik (FTN)
FTN 1. Əsas əxlaqi anlayışlar kimi çıxış edən xeyir və şər mahiyyətini dərk edərək, sosial həyatda üzləşdiyi situasiyaları xeyir və şər prizmasını təsvir edir;
FTN 2. İncəsənətin mahiyyətini və onda mövcud olan, istər qədim və orta əsrlər tarixində istərsə də müasir dövrdə geniş yayılmış incəsənət növlərinin mahiyyətini dərk edir.
FTN 3. Sosaial-əxlaqi fəzilətlərin mahiyyətini, əməksevərlik, vətənpərvərlik kimi formaların cəmiyyət həyatında rolunu izah edir;
FTN 4. Estetikanın mahiyyəti və bəşəriyyətin estetik zövqünün formalaşma tarixində xüsusi əhəmiyyət kəsb edən estetik konsepsiyaların mahiyyətini və onara tənqidi münasibəti təhlil edir;
FTN 5. Əsas estetik kateqoriyalar kimi çıxış edən gözəllik və eybəzərlik, ülvilik və rəzillik, faciəvilik və komiklik kimi anlayışların məzmununu öyrənərək onlarda estetik tərbiyə və estetik zövq formalaşır.
FTN 6. Azadlıq, məsuliyyət, vicdan, borc, ləyaqət və qürur kimi anlayışların məzmununu çərçivəsində insan davranışını dəyərləndirir.
Politologiya (FTN)
FTN 1 Politologiyanın əsas anlayışlarını təsvir edir
FTN 2 Siyasi elmin nəzəri biliklərinə əsaslanaraq cəmiyyətdə və dünyada baş verən siyasi prosesləri izah edir.
FTN 3 Dövlət, siyasi sistem, siyasi şüur anlayışlarını mənimsəyərək insanın cəmiyyətdə gedən siyasi proseslərdə iştirakını, hər bir insanın bu prosesdə yeri və rolunu şərh edir;
FTN 4 Siyasi fikrin inkişaf mərhələlərini, Azərbaycanda siyasi fikrin inkişaf tarixi ilə bağlı əldə etdiyi məlumatlara əsasən siyasi fikrin gələcək inkişafı ilə bağlı mülahizələr təhlil edir;
FTN 5 Vətəndaş kimi siyasi partiya, hakimiyyət və seçkilərdə fəal iştirak edir;
FTN 6 Siyasi elmin əsas anlayışlarını, onların əsas mahiyyətini mənimsədiyinə görə konkret siyasi proseslərlə bağlı proqnoz verir.
İnformasiyanın idarə edilməsi (FTN)
FTN 1 Verilmiş informasiya prosesinin modelləşdirilməsi üçün zəruri əlamətləri müəyyənləşdirir. Verilmiş informasiya prosesinin modelini qurur.
FTN 2 İnnovativ vasitələrdən istifadə etməklə korporativ informasiya proseslərinin və sistemlərinin layihələndirilməsi üçün metodologiya və texnologiyaları bilir
FTN 3 İnformasiya cəmiyyətini xarakterizə edən əsas əlamətləri şərh edir. İnformasiya sistemlərini təyinatına görə təsnif edir
FTN 4 Verilmiş informasiya prosesi üçün müvafiq modelləşdirmə formasını seçir
FTN 5 Müəssisə və təşkilatların avtomatlaşdırılması və rəqəmsallaşdırılması üçün layihələrin idarə edilməsinin üsul və vasitələrini bilir
FTN 6 Müxtəlif informasiya sistemlərini nümunələrlə şərh edir
Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş (FTN)
FTN1. Bazar iqtisadiyyatını səciyyələndirən biznes və sahibkarlığı təsvir edir;
FTN 2. Bazar sistemində baş verən sosial-iqtisadi proseslər nəzəri və praktiki baxımdan izah edir;
FTN 3. Bazar iqtisadiyyatının əsas anlayışları olan sahibkarlığın və biznesin iqtisadi mexanizm kimi fəaliyyətlərinin cəmiyyətin və hər bir insanın həyatında əhəmiyyətli rol oynaması əsaslandırır.
FTN 4. Azərbaycanda sahibkarlığın və biznesin inkişafı potensialları təhlil edir;
FTN 5. Potensialları olan şəxslərin, subyektlərin sahibkarlıq və biznesə qoşulmaları imkanları təhlil edir.
FTN 6. Sahibkarlığın və biznesin strateji baxımdan inkişafı imkanları müəyyənləşdirilir və gələcək dövr üçün əhəmiyyəti şərtləndirilir.
Pedaqogika (FTN)

FTN 1. Pedaqoji nəzəriyyənin mahiyyətini, anlayışlarını, onlar arasındakı əlaqələri bilir və təlim-tərbiyə prosesində tətbiq edir.
FTN 2. İnsan resurslarının müasirləşdirilməsində pedaqoji elmlərin əhəmiyyətini və rolunu izah edir.
FTN 3. Təlimin effektiv təşkilinə xidmət edən pedaqoji və psixoloji nəzəriyyələri (Blum, Qardner, Piaje, Vıqotski, K. Dvek) fəaliyyətində tətbiq edir, müqayisələr aparır, ümumiləşdirir və münasibət bildirir.
FTN 4. Təhsilin normativ-hüquqi əsaslarını qruplaşdırır
FTN 5. Təhsilin idarə olunmasına dair biliklərə yiyələnir, fəaliyyətində onlardan istifadə edir.
FTN 6. Təhsil sisteminin, səriştəyə əsaslanan şəxsiyyətyönümlü təhsil konsepsiyasının və təlim texnologiyalarının yeniləşdirilməsinin əhəmiyyətini dərk edir.
Psixologiya (FTN)
FTN 1. Gerçəkliyin beyində surəti kimi psixikanın faktları, qanunları və qanunauyğunluqlarına əsaslanaraq, insandan xaricdə mövcud olan obyektiv aləmin, onun hiss üzvlərinə, beyninə təsirindən yaranan inikas prosesi kimi idrak, onun formaları və səviyyələrini, şəxsiyyətin idrak prosesləri, fərdi-psixoloji xüsusiyyətləri və psixoloji halətlərinin fəaliyyət prosesində təzahürünü, ünsiyyət prosesində formalaşmasını, insanın biososial olaraq fərd kimi bioloji, şəxsiyyət kimi sosiallığını təsvir edir.
FTN 2. Psixopedaqoji kontekstdə duyğu, qavrayış, diqqət, hafizə, təfəkkür və təxəyyül, temperament, xarakter, qabiliyyət, hiss və emosiyaları, yaş dövrlərinin, xüsusilə yeniyetməlik və gənclik yaşının psixoloji xüsusiyyətlərini, tərbiyə, təlim və pedaqoji fəaliyyətin qanunauyğunluqlarını izah edir.
FTN 3. İdrak prosesləri, fərdi-psixoloji xüsusiyyətlər, hiss və emosiyalar, tədqiqat metodları, fəaliyyət, ünsiyyət, şəxsiyyət, onun strukturu, mənlilik şüuru, mənl konsepsiyası, nəzəriyyələr, iradi keyfiyyətlər, yaş və pedaqoji psixologiya məsələləri ilə bağlı məlumatlardan istifadə edərək tapşırıqları icra edir.
FTN 4. Ailədə, cəmiyyətdə, qrupda yaranan problemlərin həlli yollarını müqayisə edərək, təhlillər aparır.
FTN 5. İnsanların qabiliyyətləri, idrak bacarıqları, iradi keyfiyyətləri, xarakter xüsusiyyətləri və temperament tiplərini müəyyənləşdirərək davranış prosesində nə kimi rol oynadığını müəyyən edir.
FTN 6. Fəaliyyət və ünsiyyət prosesində idrak imkanlarının, fərdi-psixoloji xüsusiyyətlərin, psixoloji halların təzahürünü, şəxsiyyət və şəxsiyyətlərarası münasibətləri, yaş və pedaqoji məsələləri müəyyən etməyə müfəssəl olaraq, əldə etdiyi məlumatları dəyərləndirir
İbtidai təhsilin pedaqogikası (FTN)
FTN 1. İbtidai siniflərdə pedaqoji prosesin mahiyyətini, anlayışlarını, onlar arasındakı əlaqələri təlim-tərbiyə prosesində təsvir edir.
FTN 2. İbtidai siniflərdə təhsil prosesinin xüsusiyyətlərini, təlimin təşkilində onların əhəmiyyətini izah edir
FTN 3. Şagird nailiyyətlərinin monitorinq və qiymətləndirmə konsepsiyasını, müvafiq indikatorları, uyğun qiymətləndirmə vasitələrini şərh edir.
FTN 4. Azkomplektli məktəbin xüsusiyyətlərini və diaqnostikanın strukturunu müəyyən edir.
FTN 5. Müxtəlif təlim yanaşmalarından istifadə etməklə təhsilalanların fiziki və idrak imkanlarını, sinfi idarə etmənin, ailə-məktəb əlaqələrinin qurulmasının forma və metodlarını izah edir.
FTN 6. Şagirdlərin nailiyyətləri və inkişafı ilə bağlı müntəzəm müşahidələr aparıb, məlumatlar toplayıb, nəticələri təhlil edib dəyərləndirir.
Multikulturalizmə giriş (FTN)
FTN1 Multikulturalizmin əsas nəzəriyyəçiləri və konsepsiyalarının xüsusiyyətlərini təsvir edir;
FTN2 Multikulturalizm, onun formalaşması və inkişaf mərhələləri, Qərb ölkələrində nəzəriyyəsi və təcrübəsi haqqında mülahizələrini izah edir;
FTN3 Qərb ölkələrində və Azərbaycanda baş verən sosial-mədəni proseslərin mahiyyətini şərh edir;
FTN4 “Mədəni müxtəliflik” problemləri ətrafında ideoloji və siyasi mübarizəni təhlil edir;
FTN5 Çoxmillətli sosial-mədəni mühitdə müasir xarici təcrübədən istifadə edir;
FTN6 Multikultural mühitdə münaqişələrin həll üsulları və iş bacarıqlarının praktik tətbiqi mexanizmlərini əsaslandırır
Uşaq anatomiyası, fiziologiyası və gigiyenası (FTN)

FTN1. Kiçik məktəbyaşlı şagirdlərin anatomik və fizioloji xüsusiyyətlərini, təlim prosesində fiziki və əqli inkişafın istiqamətləndirilməsini təsvir edir;
FTN 2. Fərdi inkişaf dövründə uşaq orqanizminin quruluş və funksiyalarında baş verən dəyişiklikləri və qanunauyğunluqları izah edir.
FTN 3. Sağlamlığı qorumaq məqsədilə müvafiq gigiyenik normativləri tətbiq edir.
FTN 4. Uşaqların təhsil-tərbiyə, əmək fəaliyyətini və asudə vaxtını səmərəli təşkili etmək məqsədilə gün rejimi və məşğələ cədvəli tərtib edir.
FTN 5. Anatomik–fizioloji xüsusiyyətləri, gigiyenik tələbləri təlim strategiyalarının və resurslarının seçilməsində nəzərə alır.
FTN 6. Uşaq orqanizminin sağlam fiziki və əqli inkişafına təsir edən amilləri əsaslandırır.
İbtidai siniflərdə Azərbaycan dili və onun tədrisi metodikası (FTN)
FTN 1. İbtidai siniflərdə Azərbaycan dili və onun tədrisi metodikasının xüsusiyyətlərini təsvir edir
FTN 2. Azərbaycan dili kurikulumunda (I-IV siniflərdə) standart və məzmunu izah edir
FTN 3. Azərbaycan dilinin qrammatik quruluşunun əhəmiyyətini şərh edir
FTN 4. Nitq hissələrinin hər birinin qrammatik xüsusiyyətlərini müqayisə edir
FTN 5. Sintaktik əlaqələrin mahiyyətini və obyektiv gerçəklikdə olan əlaqələrlə uyğunluğunu izah edir
FTN 6. Linqvistik təhlilin bütün növlərini yerinə yetirir
İbtidai siniflərdə riyaziyyat və onun tədrisi metodikası (FTN)
FTN 1. Riyaziyyat təliminin prinsip və metodlarını təlim prosesində tətbiqini təsvir edir.
FTN 2. Ədədlər və əməllərə aid nəzəri məlumatları təlim zamanı müvafiq metod və vasitələrdən istifadəni təsvir edir;
FTN 3. Kəmiyyətlər və onların ölçülməsini, ölçmələrin məzmun xəttini tədrisi zamanı izah edir.
FTN 4. Həndəsə elementləri ilə bağlı nəzəri məlumatları təhlil edir
FTN 5. Cəbr elementləri ilə bağlı nəzəri məlumatları təlimi zamanı müvafiq üsul və vasitələrdən istifadə edir.
FTN 6. Ehtimal və riyazi statistikaya aid nəzəri məlumatları əsaslandırır
İbtidai siniflərdə həyat bilgisi və onun tədrisi metodikası (FTN)
FTN 1. Fənnin ümumi terminlərini, təbiət hadisələrini, təbii varlıqları, dövlətin əlamətlərini, vəzifələrini, atributlarını sadalayır.
FTN 2. Fakt və prinsipləri, "cəmiyyət" və "dövlət" anlayışlarını və onun tərkibi barədə fikirlərini, dini dəyərləri, həyati bilikləri nümunələrlə izah edir.
FTN 3. Konsepsiya və prinsipləri, ekoloji bilik və bacarıqları, sağlamlığın mühafizəsini, sağlam həyat tərzini, ətraf mühitin sağlamlaşdırılması üçün layihələrin hazırlanmasını şərh edir.
FTN 4. Şəxsiyyəti formalaşdıran mənəvi keyfiyyətləri "pis" və "yaxşı"nı, ünsiyyətin əsasını təşkil edən strukturu, vətən və dövlət qarşısında mənəvi borcu təhlil edir
FTN 5. Əşya və ideyalara, iqtisadi səmərəliliyə dair fikirlərini ümumiləşdirir
FTN 6. Hadisələrin məntiqi ardıcılığına, təhlükəsiz davranış qaydalarına riayət etməməyin nəticələri barədə mühakimə yürüdür
İbtidai siniflərdə texnologiya və onun tədrisi metodikası
FTN 1. Əmək alətlərinin, müxtəlif materialların xüsusiyyətlərini və təhsil prosesində tətbiqini təsvir edir.
FTN 2. Qrafik savad elementlərinin köməyi ilə texniki şəkil, eskiz və sxemlər qurulmasını izah edir.
FTN 3. Texnika elementləri, modelləşdirmə və maketləşdirmə ilə bağlı praktik tapşırıqları yerinə yetirir.
FTN 4. İstehsal, emal texnologiyaları, kulinariya, məişət, özünəxidmət və kənd təsərrüfatı əməyinin sahələrini fərqləndirir.
FTN 5. Ayrı-ayrı sahələr üzrə təlim materialının öyrədilməsi üçün metod və vasitələri seçir
FTN 6. Fənn üzrə təlim nailiyyətlərini qiymətləndirmək üçün müvafiq meyarları əsaslandırır
İbtidai siniflərdə təsviri incəsənət və onun tədrisi metodikası
Təsviri incəsənətin metodikasının nəzəri əsaslarını sadalayır.

Azərbaycan və dünya rəssamlarının adlarını, onların yaradıcılığını izah edir.
Perspektiva qanunlarını rəsminə tətbiq edir.
Müxtəlif formalı əşyaları, natürmortları, naxışları, kompozisiyaları ardıcılığa əməl edərək təqdim edir.
Müasir təlim prosesinə uyğun naturadan rəsm, mövzu üzrə rəsm, dekorativ tətbiqi sənət, yapma, təsviri incəsənət haqqında söhbət məşğələlərini hazırlayır.
Şagirdlərin cavablarını və rəsmlərini dəyərləndirir.
İbtidai siniflərdə musiqi və onun tədrisi metodikası
FTN 1. Musiqi nəzəriyyəsinin əsaslarını, ümumi musiqi savadını və təhsil prosesində istifadəsini təsvir edir;
FTN 2. Musiqi janrları və musiqi alətlərinin yaranma tarixi, bəstəkarların həyat və yaradıcılığı ilə bağlı məlumatları izah edir;
FTN 3. Xorla oxumanı, musiqi dinləməni, vokal vərdişləri, məktəb mahnı repertuarına daxil olan mahnıları təhlili edir;
FTN 4. Musiqi ilə bağlı təlim materialının öyrədilməsi üçün metod və vasitələri seçir;
FTN 5. Musiqi dərsləri ilə bağlı layihələr hazırlayır, təqdimatlar keçirir və musiqili tədbirlər təşkil edir.
FTN 6. Fənn üzrə təlim nailiyyətlərini qiymətləndirmək üçün müvafiq meyarlar seçərək tətbiq edir.
İbtidai siniflərdə fiziki tərbiyə və onun tədrisi metodikası (FTN)
FTN 1. Fiziki tərbiyə nəzəriyyəsini, onlar arasındakı əlaqələri sadalayır;
FTN 2. Kiçik məktəbyaşlı uşaqların yaş, fərdi və inkişaf xüsusiyyətlərini, müvafiq normativləri izah edir;
FTN 3. Məktəblilərin fiziki hazırlığına, inkişafına, sağlamlığına təsir edən amilləri təlim prosesində nəzərə alır;
FTN 4. Fənn üzrə təlim materialının öyrədilməsi üçün metod və vasitələri seçir;
FTN 5. Klassik və milli idman oyunlarının xüsusiyyətlərini fərqləndirərək, müxtəlif idman növləri üzrə yarışları və tədbirləri təşkil edir;
FTN 6. Fənn üzrə təlim nailiyyətlərini qiymətləndirmək üçün müvafiq meyarlar seçir
Uşaq ədəbiyyatı (FTN)
FTN 1. Ədəbi janrların xüsusiyyətlərini təsvir edir;
FTN 2. Uşaq ədəbiyyatı nümunələrində tərbiyəvi və estetik dəyərləri izah edir;
FTN 3. Təhsilalanların yaş xüsusiyyətlərinə əsasən uşaq ədəbiyyatı nümunələrini seçərək, fəndaxili və fənlərarası inteqrasiya imkanlarını nəzərə almaqla təhsil prosesində tətbiq edir.
FTN 4. Bədii ədəbiyyat nümunələri vasitəsi ilə şagirdlərin yaradıcı qabiliyyətini, təfəkkürünü və estetik hisslərinin inkişaf etdirilməsini təlim prosesində nəzərə alır;
FTN 5. Uşaq yazıçıları və onların əsərləri ilə bağlı tədimatlar, ədəbi-bədii kompozisiyalar hazırlayır;
FTN 6. Fənn üzrə təlim nailiyyətlərini qiymətləndirmək üçün müvafiq meyarlar seçərək əsaslandırır.
İbtidai siniflərdə inklüziv təhsil
FTN 1. Inklüzivliyin mahiyyətini, anlayışlarını, onlar arasındakı əlaqələri təsvir edir
FTN 2. Inklüziv təhsilin normativ-hüquqi əsaslarını və fəaliyyətini izah edir.
FTN 3. Inklüziv siniflərdə təhsilin idarə olunmasına dair bilikləri fəaliyyətində istifadə edir.
FTN 4. Inklüzivliyi olan uşaqların xüsusiyyətlərini, ehtiyaclarını, fəndaxili və fənlərarası inteqrasiya imkanlarını nəzərə almaqla təlim-tədris prosesini planlaşdırır.
FTN 5. Inklüziv sinfin idarə olunmasında ailə-məktəb əməkdaşlığının forma və metodlarını təhsil prosesində tətbiq edir.
FTN 6. Inklüziv dəyərləri nəzərə almaqla qiymətləndirmə konsepsiyasını, təlim nailiyyətlərini qiymətləndirmək məqsəilə müvafiq meyarlar seçir.
Təhsil və pedaqoji fikir tarixi
FTN 1 Qədim və orta əsrlər dövründə təhsilin, o cümlədən ibtidai təhsilin xüsusiyyətlərini, hər bir dövrün spesifik əlamətlərini, filosofların və mütəfəkkirlərin əsərlərini təhsilin inkişafı kontekstində təsvir edir.

FTN 2. Yeni və Ən yeni dövrlərdə ibtidai təhsilin inkişaf tendensiyalarını, hər bir dövrün spesifik xüsusiyyətlərini, filosofların və maarifçilərin əsərlərini ibtidai təhsilin inkişafı kontekstində izah edir
FTN 3. Qədim dövrlərdən bu günə qədər ölkəmizdə ibtidai təhsilin inkişafının əsas mərhələlərini müqayisəli şəkildə şərh edir.
FTN 4. Yeni və Ən yeni dövrdə xarici ölkələrdə və Azərbaycanda elmi-pedaqoji fikrin inkişafının əsas mərhələlərini fərqləndirir
FTN 5. Klassik pedaqoji irsin mütərəqqi ideyalarından təhsil sahəsindəki problemlərin həllində yaradıcılıqla istifadə edir.
FTN 6. Dünya təhsil və pedaqoji fikir xəzinəsinə verdiyə töhfəyə görə öz millətə hörmət hissəsinin formalaşmasını, bunun üçün təhsil-tərbiyə ənənələrinin keçmişi, bu günü haqqında pedaqoji fakt və hadisələri ümumiləşdirir.
İbtidai siniflərdə informatika və onun tədrisi metodikası (FTN)
FTN 1. İnformasiya anlayışını, növlərini, təqdim olunma formaları və xassələrini bilmək, informasiyanın ölçü vahidlərini izah etmək bacarıq; Fərdi kompüterlərin arxitekturasını, aparat təminatını bilir və qurğuların iş prinsipləri ilə tanışdır;
FTN 2. Müxtəlif tipli məsələlərin algoritmini (model) qura və təhlil edə bilir; Riyazi məntiqin əsas anlayışlarını bilir və məntiqi əməliyyatlarını yerinə yetirir;
FTN 3. Office proqramlarının (MS Word, Ms Excel, MS Power Point və s) istifadə qaydalarını(metodik göstərişlər) və tətbiq edə bilir;
FTN 4. Kompüter şəbəkələrinin anlayışları, təyinatı və təsnifatını, aparat-proqram təminatını və texnologiyalarını, informasiya cəmiyyəti anlayışları öz sözləri ilə ifadə edə bilir, axtarış sistemlərini tanıyır və tətbiq edir;
FTN 5. İnformatika fənni üzrə qazanılmış bilik, bacarıq və vərdislərə uyğun olaraq problemlərin həllində iştirak etməyə hazırdır;
FTN 6. Şagirdləri yeni biliklər əldə etməyə həvəsləndirmək (motivasiya), müstəqil işini planlaşdırmaq və təşkil etməyə bacarıq
FTN 7- Şagirdlərin fərdi xüsusiyyətləri və maraqlarını nəzərə almaqla tədris prosesində müxtəlif fəaliyyət formalarını istifadə edir.
Təhsil fəlsəfəsi (FTN)
FTN 1. Təhsil fəlsəfəsinin mahiyyətini, anlayışlarını, onlar arasındakı əlaqələri təsvir edir;
FTN 2. Təhsillə bağlı fəlsəfi, ictimai-siyasi və elmi ədəbiyyatı müstəqil təhlil edə bilir;
FTN 3. Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilən təhsil siyasətinin hüquqi təminatı ilə bağlı mövcud sənədləri təhlil edir;
FTN 4. Təhsilə dair fəlsəfi baxışları ümumiləşdirməyi bacarıq;
FTN 5. Təhsilin məzmununun müxtəlif təhsil fəlsəfələri baxımından təhlil etməyi bacarıq;
FTN 6. Təhsillə bağlı fəlsəfi, ictimai-siyasi və elmi ədəbiyyatı müstəqil təhlil edə bilmək bacarığı;
Təhsil sistemləri və layihələrin idarəedilməsi (FTN)
FTN 1. Təhsilin təşkili və idarə edilməsi anlayışlarının mahiyyəti və məzmununu , idarəetmənin prinsiplərini şərh edir və fikirlərini əsaslandırır.
FTN2.Təhsil fəaliyyətinin reqlamentləşdirilməsi,lisenzialaşdırılması,dövlət akkreditasiyası və pedaqoji ekspertiza ilə bağlı biliklərin tətbiqinə dair layihələr hazırlayır.
FTN3. Təhsilin idarə edilməsinin yeni struktur və məzmununa aid nümunələr hazırlayır və onları təqdim edir.
FTN4.Təhsili idarəetmənin yeni funksiyalarının səmərəliliyini əsaslandırır.
FTN5.Təhsilin idarə olunmasında təhsili idarəetmə orqanlarının rolu və əhəmiyyətini əsaslandırır.
FTN6.Təhsil sisteminin strateji planlaşdırılmasını həyata keçirir.
Mülkü müdafiə və ilkin tibbi yardım (FTN)
FTN 1. İstehsalat sahələrində insanların həyat fəaliyyəti üçün təhlükə törədən amilləri müəyyənləşdirir.
FTN 2. Əmək təhlükəsizliyi məsələlərini, mülkü-müdafiə tədbirlərini, fəvqəladə hallarda ilk tibbi yardım və onun təşkili haqqındakı biliklərini şərh edir.

FTN 3. Xəbərdarlığın təşkili, həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyinin təmini, qəzalar, fəlakətlər zamanı ilk tibbi yardım və onun təşkili haqqındakı bilik və bacarıqlarını nümayiş etdirir.
FTN 4. İnsan orqanizmində yaranan müxtəlif mənşəli xəstəliklərin özünəməxsus əlamət və simptomlarını müqayisə edir.
FTN 5. Fövqəladə halların qarşısını almaq məqsədilə təxiyə planını hazırlayır.
FTN 6. Müxtəlif vəziyyətlərdə baş verəcək fəvqəladə hallarda yaranmış şəraiti qiymətləndirir.

Müəllimlik ixtisasına giriş (FTN)

FTN 1. Pedaqoji peşənin meydana gəlməsi və inkişafını, müəllim əməyinin sosial mahiyyətini və pedaqoji fəaliyyətin xüsusiyyətlərini bilir və təlim-tərbiyə prosesində tətbiq edir.
FTN 2. Müəllimin peşə qabiliyyətləri və sərişətləri, müəllimin ümumi və pedaqoji qabiliyyətlərini bilir və fəaliyyəti ilə əlaqələndirir.
FTN 3. Müəllimin mənəvi–etik keyfiyyətləri və davranış qaydalarını bilir, müqayisələr aparır, ümumi-ləşdirir və münasibət bildirir.
FTN 4. Ünsiyyətin pedaqoji fəaliyyətin əsası olduğunu bilir, onun növlərini müəyyən edir, müəllimin pedaqoji ustalığının əhəmiyyətini və rolunu şərh edir.
FTN 5. Müəllim hazırlığı sistemində pedaqoji təcrübənin rolunu və əhəmiyyətini dərk edir, peşə hazırlığı və onun inkişaf perspektivləri ilə bağlı işin təşkilini mənimsəyərək müasir tələblər baxımından fəaliyyətini səmərəli qurmağa nail olur;
FTN 6. Ailə və ictimaiyyətin birgə işində müəllimin rolunu dərk edir, vəzifələrini fərqləndirir və fəaliyyətində ona istinad edir

Azərbaycan etnopedaqogikası (FTN)

FTN 1. Azərbaycan etnopedaqogikasının mahiyyətini, anlayışlarını, onlar arasındakı əlaqələri bilir və təlim-tərbiyə prosesində tətbiq edir.
FTN 2. Azərbaycan cəmiyyətində müasir insan resurslarının hazırlanmasında etnopedaqogikanın əhəmiyyətini və rolunu şərh edir.
FTN 3. Multikulturalizmin inkişaf etdirilməsi istiqamətində xalqımızın bu günədək yaratdığı şifahi və yazılı xalq ədəbiyyatı nümunələrinin əhəmiyyətini dərk edir, onları fərqləndirir və bu zəmində fəaliyyətini səmərəli qurmağa nail olur;
FTN 4. Xalq yaradıcılığı nümunələrinin mahiyyətini mənimsəyərək, onların təlim-tərbiyə prosesində tətbiqinin zəruriliyini dərinlən dərk edir, işğal altında olan torpaqlarımızın azad edilməsində qəhrəmanlıq nümunələrinin mahiyyətini şərh edir,
FTN 5. Əməksevərlik, əməyə və əmək adamlarına hörmət, elmin inkişafında xidmətləri olan görkəmli ziyalılarımızın irs qoyduqları sənət nümunələrinin qorunması və gələcək nəsillərə ötürülməsi vasitələrini hazırlayır və tətbiq edir.
FTN 6. Xalqımızın zəngin adət-ənənələrinin qorunub saxlanması, onların yad təsirlərə məruz qalmaması baxımından onları fərqləndirir, müqayisələr aparır, ümumiləşdirir və münasibət bildirir.

Sağlam təhsilin gigiyenik əsasları (FTN)

FTN 1. Uşaqların sağlamlıq vəziyyətinin öyrənilmə metodları və göstəricilərinin təyin etməyi, uşaq sağlamlığının qorunmasında travmatizm profilaktikasının təşkilini bacarır.

FTN 2. Müxtəlif növ məşğələlər və fəaliyyət zamanı bədənin düzgün vəziyyətinin fizioloji əsaslandırılması və hərəkəti-dayaq aparatı patologiyasının profilaktikası yollarını bilir.
FTN 3. Uşaqların gün rejiminin təşkili və qiymətləndirilməsini bilir
FTN 4. Yaşla əlaqədar olaraq ayrı-ayrı rejim elementlərinin (fəaliyyət, yuxu, qida qəbulu, istirahət və s.) xüsusiyyətlərinin və davam etmə müddətinin təyin edilməsi və təşkilini bacarır.
FTN 5. Orqanizmin funksional vəziyyətinin və zehni iş qabiliyyətinin tədqiqi üsullarını təyin edilməsini bilir.
FTN 6. Ümumtəhsil məktəblərinin «Sağlam təhsil» siniflərində aparılan sağlam təhsil texnologiyalarının təşkili və xüsusiyyətlərini bilir.

H.Əliyev və Azərbaycanda təhsilin inkişafı (FTN)

FTN 1. Ümummilli lider H.Əliyevin Azərbaycanda təhsilin inkişafındakı rolunu dırk edir, inkişaf dina-mikası strukturunu müəyyən edir.
FTN 2. Sovetlər dönəmində gənclərin Rusiyanın və digər respublikaların ali məktəblərində strateji əhəmiyyətli ixtisaslara yiyələnməsi sahəsində H.Əliyevin uzaqgörən siyasətinin mahiyyətini, bu günümüz üçün əhəmiyyətini şərh edir;
FTN 3. H.Əliyevin Azərbaycanda təhsilin inkişafı istiqamətində məktəb tikintisi, onların müasir şəkildə təchizatı, dərsliklərin milli koloritdə tərtibi, kadrların hazırlanması və onların yerləşdirilməsinin əhəmiyyətini və rolunu şərh edir.
FTN 4. Ümummilli lider H.Əliyevin Respublikaya rəhbərliyə ikinci qayıdışından sonra Azərbaycanda təhsilin inkişafındakı xidmətlərini bilir, sadalayır, onların mahiyyətini dərk edərək təlim-tərbiyə prosesində tətbiq edir.
FTN 5. Ümummilli lider H.Əliyevin təşəbbüsü ilə Azərbaycanda təhsilin inkişafı üçün “İslahat proqramı”nın qəbul edilməsi, onun mərhələlər üzrə başa çatdırılması strukturunu bilir, fəaliyyətində tətbiq edir, müqayisələr aparır, ümumiləşdirir və münasibət bildirir.
FTN 6. Ümummilli lider H.Əliyevin təşəbbüsü ilə başlanan islahatların davamı kimi prezident İ.Əliyevin Azərbaycanda təhsilin inkişafı üçün bu gün atdığı uğurlu addımlar, qəbul edilən qərarların mahiyyətini dərk edir, onların əhəmiyyətini izah edir və təlim-tərbiyə prosesində tətbiq edir.

Ailə pedaqogikası (FTN)

FTN 1. Ailə pedaqogikasının ümumi məsələlərini, mahiyyətini, anlayışlarını, onlar arasındakı əlaqələri bilir və təlim-tərbiyə prosesində tətbiq edir.
FTN 2. Ailə tərbiyəsinin prinsipləri və tərbiyə metodlarının xüsusiyyətlərini fərqləndirir, təlim prosesində onları nəzərə alır.
FTN 3. Ailə, onun tipləri və tərbiyə imkanları, uşaqların təlim-tərbiyəsində valideyn nüfuzunun rolunu bilir, müvafiq indikatorlarla bunu müəyyən edir, uyğun qiymətləndirmə vasitələri hazırlayır və tətbiq edir.
FTN 4. Ailədə uşaqların oyun fəaliyyəti və təlim əməyinin təşkili xüsusiyyətlərini fərqləndirir və diaqnostikanın strukturunu müəyyən edir.
FTN 5. Ailə tərbiyəsinin müasir problemlərinin təhsilalanların fiziki və idrakı imkanlarına təsirini öyrənir, ailə-məktəb əlaqələrinin qurulmasının forma və metodlarını bilir və onlardan istifadə edir.

FTN 6. Şagirdlərin nailiyyətləri və inkişafı ilə bağlı ailə və valideyn-övlad münasibətləri üzrə müntəzəm müşahidələr aparır, məlumatlar toplayır, nəticələri təhlil edir və problemlə bağlı mütəfəkkirlərin fikir-lərini təhsil-tərbiyə prosesində nəzərə alır.

İbtidai təhsilin kurikulumu (FTN)

FTN 1. Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilən təhsil siyasətinin hüquqi təminatı olan "Ümumi təhsil sistemində dövlət standartları və dövlət proqramları (kurikulumları)"nın əhəmiyyətini, növlərini, prinsiplərini, onlar arasındakı əlaqələri və fənn kurikulumlarının strukturu və məzmununu bilir və təlim-tərbiyə prosesində tətbiq edir.

FTN2. Təlim məqsədlərinin müəyyənləşdirilməsi, məzmun standartlarının komponentləri: bilik və onun kate-qoriyaları; fəaliyyət və onun növləri, təhsil taksonomiyaları, təlim strategiyaları, təlim prosesi və onun təşkil prinsiplərinin əsaslarını bilir və fəaliyyəti ilə əlaqələndirir.

FTN 3 Təlimin effektiv təşkilinə xidmət edən H.Qardner nəzəriyyəsi- Müxtəlif üsullarla dərk etməni fəaliyyətində tətbiq edir, müqayisələr aparır, ümumiləşdirir və münasibət bildirir.

FTN 4 İbtidai siniflərdə oxu strategiyalarından istifadənin əhəmiyyətini və rolunu şərh edir.

FTN 5 Azərbaycan məktəblərində İKT-dən istifadənin dövlətin təhsil siyasətinin tərkib hissəsi olduğunu, fənn üzrə təlimin planlaşdırılmasını, inteqrasiya, onun səviyyələrini, ibtidai siniflərdə inteqrasiyaya dair biliklərə yiyələnir, fəaliyyətində onlardan istifadə edir.

FTN 6. Təhsil sisteminin, sərəştəyə əsaslanan şəxsiyyətyönümlü təhsil konsepsiyasının və təlim texnologiyalarının yeniləşdirilməsinin əhəmiyyətini dərk edir, Azərbaycan Respublikasının ümumi təhsil sistemində Qiymətləndirmə Konsepsiyası, üsul və vasitələri, ümumi təhsil sistemində dərslük siyasətini, dərslük komplektlərinin əsas tərkib hissələrini bilir və təhsil-tərbiyə prosesində nəzərə alır.

Müasir pedaqoji texnologiyalar (FTN)

FTN 1. Müasir pedaqoji texnologiyaların mahiyyətini, məqsəd və vəzifələrini, onlar arasındakı əlaqələri bilir və təlim-tərbiyə prosesində tətbiq edir.

FTN 2. Pedaqoji prosesin texnoloji əsaslarını, pedaqoji texnologiyada müəllimin fəaliyyətinin funksional komponentlərini, pedaqoji texnologiyaların tətbiqi prinsiplərini, fəal və interaktiv metodlarla reallaşdırılmasını, pedaqoji prosesdə əməkdaşlıq şəraitində təlim texnologiyasının xüsusiyyətlərini fərqləndirir, təlimin təşkilində onları nəzərə alır.

FTN3. Təlim-tərbiyə prosesinin sistemli layihələndirilməsi- taksonomiyanı, pedaqoji texnologiyalara əsaslanan müasir dərslük və onun səciyyəvi xüsusiyyətlərini əks etdirən vasitələri hazırlayır və tətbiq edir.

FTN4. Fəal dərslük təşkilində planlaşdırma bacarıqlarının formalaşdırılmasının texnologiyasının xüsusiyyətlərini fərqləndirir və strukturunu müəyyən edir.

FTN5. İbtidai siniflərdə fəal təlim metodlarından, tədris prosesində pedaqoji texnologiyalardan istifadənin səmərəli forma və metodlarını bilir və onlardan istifadə edir.

FTN 6. Pedaqoji prosesdə müəllimin fasilətiyə fəaliyyətinin texnologiyası ilə bağlı müntəzəm müşahidələr aparır, məlumatlar toplayır, nəticələri təhlil edir və təhsil-tərbiyə prosesində nəzərə alır.

Sinfin idarə olunması (FTN)
FTN1. Sinifin effektiv idarəedilməsində sinifdaxili münasibətlərin tənzimlənməsinin əhəmiyyətini bilir.
FTN 2. Şagirdlərin davranış və fəaliyyətlərində müsbət və mənfi gözləntiləri nümunələr əsasında şərh edir
FTN 3. Prosedurların sinifdə şagirdlərin davranış və fəaliyyətlərinin nizama salınmasındakı rolunu və əhəmiyyətini izah edir
FTN 4 Sinifin idarəedilməsində zəruri olan strategiyaları bilir və ona əməl edir
FTN 5. Şagirdlərdə özünü monitoring və özünüidarəetmə qabiliyyətlərinin inkişafı üçün şərait yaradır
FTN 6. Şagirdlərin öyrənməsi üçün təhlükəsiz və məsuldar öyrənmə mühiti yaradır, şagirdləri həmin qaydalara əməl etməyə sövq edir.
Pedaqoji etika və etiket qaydalar (FTN)
FTN 1. Pedaqoji peşənin əxlaqi-etik tələblərini və xüsusiyyətlərini, milli zəmin, türkçülük, islam əxla-qı və ümümbəşəri dəyərləri bilir və təlim-tərbiyə prosesində tətbiq edir.
FTN 2. Pedaqoji etikanın müəllimlik peşəsinin ictimai təbiətindən irəli gələn humanizm, yüksək mədəniyyət, nəzakət, qayğıkeşlik, nikbinlik və xeyirxahlıq kimi mənəvi–etik keyfiyyətlərini və davranış qaydalarını bilir və fəaliyyəti ilə əlaqələndirir.
FTN3. Pedaqoji-etik normaları, pedaqoji texnikanı, pedaqoji etiketi, müəllimin əxlaqi idealını bilir, müqayisələr aparır, ümumiləşdirir və münasibət bildirir.
FTN4. Müəllim-şagird münasibətlərinin funksiyalarını və bu münasibətləri tənzimləyən normalarını bilir, pedaqoji tələblərin reallığı, vahidliyi və əqidəliliyinin əhəmiyyətini və rolunu şərh edir.
FTN5. Pedaqoji kollektivdə mənəvi münasibətlərin rolunu və əhəmiyyətini dərk edir, müəllim-müəllim, müəllim-şagird, müəllim-məktəb rəhbərliyi ilə bağlı işin təşkilini mənimsəyərək müasir tələblər baxımından fəaliyyətini səmərəli qurmağa nail olur;
FTN 6. Müəllim-valideyn əməkdaşlığının əxlaqi əsaslarının və bu münasibətləri tənzimləyən normaların müəllimin ailə ilə birgə işində rolunu dərk edir, vəzifələrini fərqləndirir və fəaliyyətində ona istinad edir.
Linqvistik təhlil (FTN)
FTN 1. Təlim prosesində Azərbaycan dilçiliyinin nəzəri və praktik əsaslarını müəyyən edir, sitatlar gətirir;
FTN 2. Linqvistik təhlilin növlərini (fonetik, leksik, qrammatik) izah edir, onları bir- birindən fərqləndirir, sözlərin leksik-semantik xüsusiyyətlərinin mənimsədilmə-sində leksik, üslubi təhlillərin mühüm əhəmiyyətini müəyyən edir;
FTN 3. Təlim prosesində oxşar dil faktları və hadisələrin özünəməxsus cəhətlərini göstərir, onları təsnif edir, onomastik vahidlərin üslubi rolunu göstərir, sözlərin etimologiyasına aid biliklər nümayiş etdirir;
FTN 4. Təlim prosesində linqvistik təhlilin xarakterik xüsusiyyətlərini təhlil edir, məlum biliyə istinad edərək dil qaydalarını fərqləndirir əqli nəticə çıxarır;
FTN 5. Təlim prosesinin əldə etdiyi bilikləri inteqrasiya edir, faktların ümumiləşdirilməsini və əlaqələndirilməsini planlaşdırır;

FTN 6. Fənn üzrə təlim nailiyyətlərini qiymətləndirmək üçün uyğun meyarlar seçir və yekun nəticə əldə edir.
Dil qaydalarının öyrədilməsi (FTN)
FTN 1. Təlim prosesində dil qaydalarını (fonetik, orfoepik, orfoqrafik, leksik, qrammatik, semantik, üslubi) mahiyyətini bilir, onların funksiyalarını müəyyən edir, uyğun nümunələr seçir;
FTN 2. Dil qaydalarını (fonetik, orfoepik, orfoqrafik, leksik, qrammatik, semantik, üslubi) izah edir, onlar arasında qarşılıqlı əlaqəni müəyyən edərək nümunə göstərir;
FTN 3. Dil qaydalarının mənimsədilməsinə uyğun seçdiyi metod və vasitələrin əhəmiyyətini aydınlaşdırır və onları uyğun nümunələrə tətbiq edir.
FTN 4. Təlim prosesində dil qaydalarına aid qazandığı bilikləri elmi və metodik təhlillər aparır, əqli nəticələr çıxarır;
FTN 5. Faktları ümumiləşdirir, inteqrasiya edir, digər faktlarla əlaqələndirməklə fikrini təsdiqləyir;
FTN 6. Dil qaydalarının öyrədilməsi üzrə təlim nailiyyətlərini qiymətləndirmək üçün müvafiq meyarlar seçir və tətbiq edir.
İbtidai siniflərdə Azərbaycan dilinin tədrisində yeni təlim texnologiyalarından istifadə (FTN)
FTN 1. Təlim prosesində uyğun təlim texnologiyaları seçir, onların mahiyyət və texnologiyası haqqında məlumatlar toplayır;
FTN 2. Azərbaycan dilinin tədrisində yeni təlim texnologiyalarından istifadənin səmərəliliyini izah edir, nümunələr göstərməklə şərhlər verir;
FTN 3. Təlim prosesində yeni təlim texnologiyalarına dair qazandığı bilikləri tətbiq etmək üçün praktik nümunələr gətirir;
FTN 4. Azərbaycan dilinin tədrisində yeni təlim texnologiyalarının tətbiqinə dair elmi və metodik təhlillər, müqayisələr aparır, fərqləri izah edir, layihə və təqdimat hazırlayır, müzakirə və diskussiyalara qoşulur.
FTN 5. Faktları ümumiləşdirir, inteqrasiya edir, digər faktlarla əlaqələndirməklə fikrini təsdiqləyir;
FTN 6. Fənn üzrə təlim nailiyyətlərini qiymətləndirmək üçün müvafiq meyarlar seçir və tətbiq edir.
Nitqin inkişafı üzrə işin metodikası (FTN)
FTN 1. Dil, nitq və təfəkkürün mahiyyətinə dair bilik nümayiş etdirir, sitatlar gətirir;
FTN 2. Ədəbi dilin və mədəni nitqin normalarını izah edir, onları fərqləndirir, nümunə göstərir;
FTN 3. Nitqin dəqiqliyi, düzgünlüyü və ifadəliliyi üçün zəruri olan normaları şifahi və yazılı nitqində tətbiq edir
FTN 4. Mətni məqsəd və intonasiyaya, habelə ideya məzmununa görə təhlil edir, ifadə, inşa, esse, hekayə və s. texnologiyasına görə müqayisə edir, xarakterik xüsusiyyətlərinə görə əqli nəticə çıxarır;
FTN 5. Faktları ümumiləşdirir, inteqrasiya edir və digər faktlarla əlaqələndirir və planlaşdırmaqla yenidən yaradır;

FTN 6. Fənn üzrə təlim nailiyyətlərini qiymətləndirmək üçün uyğun meyarlar seçir və yekun nəticə əldə edir.
Oxu təliminin metodikası (FTN)
FTN 1. Oxunun didaktikasını, mətnin üslubi xüsusiyyətlərini, məzmun və strukturunu bilir, əsas ideya haqqında məlumatları müəyyən edir;
FTN 2. Oxuduğu mətni başa düşdüyünü, mənasını dərk etdiyini izah edir;
FTN 3. Ədəbi tələffüz normalarını, orfoepik qaydaları qavradığını nümayiş etdirir; İntonasiya, səs tonu, temp və fasiləni gözləməklə mətni oxuduğunu göstərir, oxu vərdişləri formalaşdırır;
FTN 4. Oxuduğu mətnin məzmununun, xarakterik xüsusiyyətlərinin mənimsənilməsi üçün strategiya və resurslar seçir, onları müqayisə edir və əqli nəticə çıxarır;
FTN 5. Oxuduğu mətnə faktları ümumiləşdirir, inteqrasiya edir və digər faktlarla, həyatla əlaqələndirir;
FTN 6. Fənn üzrə təlim nailiyyətlərini qiymətləndirmək üçün uyğun meyarlar seçir və yekun nəticə əldə edir.
Yazı təliminin müasir problemləri (FTN)
FTN 1. Yazı məzmun xəttinin tələblərini, ədəbi dilin normalarını gözləməklə müşahidə və şəxsi düşüncələrinə əsaslanan müxtəlif üslublu mətnlər yazır və onları təkmil-ləşdirə bilir; mövzuya uyğun üslub seçməklə fikirlərini yazılı şərh edir;
FTN 2. Verilmiş hər hansı bir mətni başa düşür, mənasını dərk edir və ona düzgün şərhlər verir; mətni üslubi və struktur cəhətdən fərqləndirir;
FTN 3. Uyğun cümlə konstruksiyalarından istifadə etməklə yazılı rəy, məruzə, referat, təqdimat, ssenarilər hazırlamağı bacardığını nümayiş etdirir; durğu işarəsi və orfoqrafiya qaydalarından düzgün istifadə edir;
FTN 4. Mətnin xarakterik xüsusiyyətlərini, daxili komponentlərini təhlil edir, fərqləndirir, ayrı-ayrı hissələri birləşdirir və ayırır, əqli nəticə çıxarır; müxtəlif əməli yazılar yazır;
FTN 5. Yazısında faktları ümumiləşdirir və digər faktlarla əlaqələndirir və planlaşdırmaqla yenidən yaradır;
FTN 6. Fənn üzrə təlim nailiyyətlərini qiymətləndirmək üçün uyğun meyarlar seçir və yekun nəticə əldə edir.
Orfoqrafiya və orfoepiya təlimlərinin əsasları (FTN)
FTN 1. Orfoqrafiya və orfoepiya təliminin metodik əsasları, onun aktual problemləri üzrə bilikləri mənimsəyir;
FTN 2. Orfoqrafiya və orfoepiyanın qarşılıqlı əlaqəsini, onların inteqrativ tədrisinin əhəmiyyətini izah edir; nümunələr göstərməklə fikrini əsaslandırır;
FTN 3. Orfoqrafik və orfoepik qaydaların təlimi və tətbiqi prinsiplərini bilir, bu sahədə aparılan işlərin məzmununu aydınlaşdırır;
FTN 4. Orfoqrafiya və orfoepiya təliminin xarakterik xüsusiyyətlərini təhlil edir, müqayisə əsasında əqli nəticə çıxarır;
FTN 5. Orfoqrafik və orfoepik bilikləri ümumiləşdirir, inteqrasiya edir, digər bölmələrlə əlaqələndirməklə fikrini təsdiqləyir;
FTN 6. Fənn üzrə təlim nailiyyətlərini qiymətləndirmək üçün uyğun meyarlar seçir və yekun nəticə əldə edir.

İbtidai siniflərdə lüğət üzrə işin təşkili(FTN)
FTN 1. Lüğət üzrə iş, cümlə qurmaq vərdişləri, rəhbərli nitq üzrə biliklər mənimsəyir; təlim prosesində leksik normaları müəyyən edir, uyğun nümunələr göstərir;
FTN 2 Lüğət üzrə işin təşkili üçün səmərəli metod və vasitələr təyin edir, onları fərqləndirir, nümunə göstərir;
FTN 3 Lüğət üzrə işin təşkilinə dair təqdimat hazırlayır, müzakirə və diskussiyalara qoşulur.
FTN 4. Təlim prosesində lüğət üzrə işə dair qazandığı bilikləri tətbiq etmək üçün elmi və metodik təhlillər aparır.
FTN 5. Faktları ümumiləşdirir, inteqrasiya edir, digər faktlarla əlaqələndirməklə fikrini təsdiqləyir;
FTN 6. İbtidai siniflərdə lüğət üzrə işin təşkilinə dair təlim nailiyyətlərini qiymətləndirmək üçün müvafiq meyarlar seçir və tətbiq edir.

Əsas həndəsi anlayışlar və təkliflər (FTN)
FTN 1 Həndəsənin məzmun xəttinin nəzəri, müstəvi və fəza fiqurlarının tərifini verir
FTN 2 Ayrı-ayrı bölmələrdə alınan nəticələrin mahiyyətini və mənasını izah edir
FTN 3 Biliyə əsaslanan yaradıcı yanaşma və intuisiya tələb edən həndəsi fiqurlara aid məsələləri həll edir
FTN 4 Müstəvi və fəza fiqurlarına aid anlayış, aksiom, teorem və təklifləri riyazi dildə şərh etməklə təhlil edir
FTN 5 Mühakimələrin və isbatların texnikasını planlaşdırır
FTN 6 Həndəsə fənninin ayrı-ayrı bölmələri arasındakı qarşılıqlı əlaqələri fərqləndirir
Ədədi anlayışının genişləndirilməsi (FTN)
FTN 1 Natural ədədlər, onların formalaşması və üzərində əməllərin nəzəri əsaslarını tanıyır.
FTN 2 Mənfi olmayan tam ədədlər və onlar üzərində əməllərin nəzəri əsaslarını və xassələrini şərh edir.
FTN 3. Tam ədədlər və onlar üzərində əməllərin nəzəri əsaslarını praktik fəaliyyətlərində düzgün tətbiq edir.
FTN 4. Həqiqi ədədlər və onlar üzərində əməllərin nəzəri əsaslarını təsnifləndirərək, əməllərin nəzəri əsaslarını praktik fəaliyyətlərində düzgün tətbiq edir.
FTN 5. Gələcək gənc müəllim tədris prosesində öz çıxışını məntiqi və əsaslı formada riyazi dildə səlis şəkildə hazırlayır.
FTN 6. Ədəd anlayışının həqiqi ədədlər çoxluğuna qədər genişləndirilməsini praktik fəaliyyətdə əsaslandırır.
Tip məsələlər və onların həlli yolları (FTN)
FTN 1 Tip məsələlərin həllində fənlərarası və fəndaxili əlaqələri təsvir edir.
FTN 2 İbtidai siniflərdə öyrənilən tip məsələlərin məzmununu izah edir
FTN 3 Tip məsələlər vasitəsilə təhsil alanların nailiyyətlərini müəyyənləşdirmək, təlimata uyğun meyarlar seçir və tətbiq edir.
FTN 4 Tip məsələlərin həll üsullarını təhlil edir.

FTN 5 Tip məsələlərin həlli prosesində şifahi hesablama üsullarını və kəmiyyətlər arasındakı asılılıqları əlaqələndirir.
FTN 6 Hesabi üsullun həllinə əsasında qiymətləndirmə aparır.
İbtidai siniflərdə mətni məsələlər və onların həlli üsulları (FTN)
FTN-1. Məsələ anlayışını və onların həllinin nəzəri əsaslarını təsvir edir.
FTN-2. Mətnli məsələlərin müxtəlif həll üsullarını izah edir.
FTN-3. Kəmiyyətlər arasındakı münasibətləri və cisimlərin fəza formalarını nəzəri və praktik məsələlərin həllində istifadə edir.
FTN-4. Mətnli məsələlərin səmərəli həlli üsullarını təhlil edir.
FTN-5. Mətnli məsələlərin həllində alınan nəticələri məsələ şərtinə interpretasiya edir.
FTN-6. İKT-dən və mətnli məsələlərin həllindən alınmış nəticələri digər üsullarla yoxlamaqla məsələ həlli işini qiymətləndirir.
Riyaziyyat dərslərində cəbr və funksional asılılığın propedevtikası (FTN)
FTN 1.İbtidai siniflərdə öyrədilən cəbr elementlərinin nəzəri əsaslarını təsvir edir.
FTN 2.Məsələ anlayışının mahiyyətini, məsələnin müxtəlif həll üsullarını öyrənir, müstəqil məsələ tərtib və həll etməyi anlayır.
FTN 3.Kəmiyyət anlayışının (qiymət, miqdar, dəyər, sürət, zaman, gedilən yol, uzunluq, sahə, həcm (tutum), kütlə, əmək məhsuldarlığı, işin müddəti və həcmi və s.) məzmununu, xassələrini, kəmiyyətlər arasındakı asılılıqları, əlaqələri məsələ həllində tətbiq edir.
FTN 4.İKT-dən istifadə etməklə kəmiyyətlər arasındakı asılılıqları təsnif edir.
FTN 5.Adli ədədlər və onlar üzərində əməlləri həyati məzmunlu məsələlər həllinə inteqrasiya edir.
FTN 6.Nisbət və tənəsübün xassələrini məsələ həllində dəyərləndirir.
Kəmiyyətlər və onların öyrədilməsi metodikası (I-IV siniflər) (FTN)
FTN 1 İbtidai siniflərdə öyrədilən kəmiyyət anlayışının və onun növlərini tanıyır.
FTN 2 Vaxt anlayışının mahiyyətini, vaxta aid məsələnin həll üsullarını öyrənir, müstəqil məsələ tərtib etməyi anlayır.
FTN 3 Əmək məhsuldarlığı, işin müddəti və həcmi arasındakı asılılıqları məsələ həllində tətbiq edir.
FTN 4 İKT-dən istifadə etməklə qiymət, miqdar və dəyər arasındakı asılılıqları təsnif edir.
FTN 5 Sürət, zaman və gedilən yol kəmiyyətləridir, inteqrasiya edir və bir araya gətirir.
FTN 6 Uzunluq, sahə, həcm (tutum), kütlə kəmiyyətlərini dəyərləndirir, qiymətləndirmə aparır.
Məntiq təfəkkürü inkişaf etdirən məsələlər və onların həlli (FTN)
FTN 1 Şifrələnmiş (verilən tapşırıqlarda məlum simvollar məlum olmayan digər simvollarla əvəzlənir) yazılarda sözlərin rəqəmlə kodlaşdırılmış analoquunu təsvir edir.
FTN 2 Məntiqi-riyazi tapşırıqların icrasının yol və üsulları izah edir.
FTN 3 Anaqramlar və fərqli anlayışın tapılmasına aid məsələləri həll edir.
FTN 4 Həndəsi fiqurlardan ibarət məntiq məsələlərin həlli üsullarını təhlil edir.
FTN 5 Analogiyaya aid məsələlər hazırlayır.
FTN 6 Biliyə əsaslanan yaradıcı yanaşma və intuisiya tələb edən qeyri-standart məsələləri əsaslandırır.
Stoxastika və onların ibtidai siniflərdə öyrədilməsi metodikası (FTN)

FTN 1 – Hadisənin ehtimalının klassik və həndəsi tərifini verir
FTN 2 – Statistik verilənləri izah edir.
FTN 3 – Qraflar nəzəriyyəsinin elementlərini məsələ həllində tətbiq edir.
FTN 4 – Statistik verilənləri təhlil edir.
FTN 5 – Ehtimal nəzəriyyəsi elementlərini əlaqələndirir
FTN 6 – Biliyə əsaslanan yaradıcı yanaşma və intuisiya ilə kombinatorika elementləri daxil olan məsələləri dəyərləndirir.